

Księga ludzi przywoitych

■ Paweł Wroński 2009-03-26, ostatnia aktualizacja 2009-03-25 19:15:24.0

Ukazało się polskie wydanie Księgi Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. Choć spośród ponad 22 tysięcy Sprawiedliwych blisko jedna trzecia to Polacy, księgi doczekaliśmy się dopiero teraz.

- To księga ludzi przywoitych - tak przedstawiła publikację krakowskiego Instytutu Studiów Strategicznych jego szefowa Anna Szymańska-Klich.- Ukazała się już ona w różnych językach, ale nie po polsku - przypominała Szymańska-Klich, wskazując, że wypełnia ona wielką lukę w polskiej świadomości historycznej.

Księga zawiera przeszło 5 tys. biogramów Polaków, którzy w czasie wojny ratowali Żydów (to stan badań sprzed trzech lat, bo tyle trwało opracowanie publikacji). Wśród nich oprócz znanych powszechnie bohaterów tamtych czasów: Ireny Sendler, Władysława Bartoszewskiego, rodziny Ulmów wymordowanej za pomoc Żydom, są także wielkie postacie polskiej kultury - Jarosław Iwaszkiewicz, Czesław i Andrzej Miłoszowie czy Mieczysław Fogg, który pomagał się ukrywać żydowskim kolegom, np. z kabaretu Qui Pro Quo.

Prof. Władysław Bartoszewski, autor wstępu do publikacji, zwrócił uwagę, że właśnie w Jerozolimie, gdzie powstał Instytut Yad Vashem, narodziła się koncepcja, aby nie tylko kultywować pamięć o ofiarach Holocaustu, ale także uczyć wdzięczności dla tych, którzy ryzykowali własne życie dla ratowania innych.

- Pytano mnie kiedyś w Izraelu, czy Polacy zrobili wszystko, by ratować swoich współobywateli. Odpowiedziałem, że nie. Bo wszystko uczynili tylko ci, którzy stracili własne życie, ratując innych. Jednak nawet w Sodomie Bóg mówił, że ocali to miasto, jeśli znajdzie się w nim dziesięciu sprawiedliwych - mówił Bartoszewski.

Przypomniął, że źródłem niepamięci o bohaterstwie Polaków ratujących Żydów była postawa komunistycznych władz, które dezawuowały wszystko, co wiązało się z działalnością rządu emigracyjnego.

Polskie wydanie Księgi Sprawiedliwych jest tłumaczeniem wydania angielskiego. Kierujący zespołem badawczym dr Dariusz Libionka przypomniał, że inicjatorem jej wydania po polsku jest twórca wersji izraelskiej Israel Gutman pochodzący z Warszawy, członek władz Żydowskiej Organizacji Bojowej.

Paweł Wroński